

*Ημερολόγιον
η Κυψέλη του έτους 1886*

Στέφανος Καλογερόπουλος

Σκηνή εκ των του 1821

Ημερολόγιον η Κυψέλη του έτους 1886, Σύρος (1886), σ. 19-26

ΣΚΗΝΗ ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ 1821

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΙΜΟΘΕΟΣ, ΓΕΡΩΝ ΤΥΦΛΟΣ

ΔΗΜΟΣ, ΥΙΟΣ ΤΟΥ

ANNA, ΕΡΩΜΕΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.

Ἡ σκηνὴ ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου.

ΣΚΗΝΗ I.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταυγέτου. Ὁ Τιμόθεος ὀδηγούμενος παρὰ τοῦ υἱοῦ του, φεύγει μετ' αὐτοῦ τὴν καταδίωξιν Τούρκων. Ἡ νύξ πλησιάζει, τὸ δὲ σκότος ἤρξατο πυκνούμενον εἰς τὰς πέριξ φάραγγας τοῦ Ταυγέτου.

TIM. — Ποῦ εἴμεθα ;

ΔΗΜ. — Τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ταυγέτου ὑπερέβημεν ἤδη τοὺς βράχους, καὶ τῆς δυστήνου πατρίδος μας ἀφήκαμεν μακρὰν τὰς ποώδεις γαίας. Ἦδη ὁ ῥοδοπόρφυρος δίσκος τοῦ ἡλίου, γοργῶς βαίνων εἰς τὴν κοίτην του, τὰς ἀπέναντι κορυφὰς τῶν ὀρέων χρυσοῖ, καὶ τοῦ πλησίον δάσους ἔπαυσαν αἱ συναυλῖαι τῶν καλλικελάδων ἀηδόνων. Γλυκὺ ἄρωμα ἐκχέει ὁ θύμος τῶν βουνῶν καὶ ἡ ἑσπερία δρόσος ἀρδεύει τοὺς τάπητας τῶν χόρτων. Πλὴν τί ἔχεις, πάτερ ; Αἰσθάνομαι τῶν χειρῶν σου τὴν φρίκην ἐπαυξάνουσαν πάσχεις ;

TIM. (στενάζων) — Ἡ ἀσθένεια τῶν γεροντικῶν

κνημῶν μου ἀδυνατεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὸ βᾶρος τοῦ σαρκίου μου, καὶ βλέπω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ σὲ ἀκολουθήσω πλέον. Δῆμε, εἶσαι νέος καὶ ἡ πατρίς ἔχει ἀνάγκη τῶν βραχιόνων σου. "Ἄφες ἐμὲ εἰς τῶν βουνῶν τὴν μοναξίαν νὰ εὕρω τὸν γλυκύτερον θάνατον ἐδῶ, ὅπου τῆς ἐλευθερίας πνέει ἡ ζεῖδωρος αὔρα, ἄφες τὴν τελευταίαν μου νὰ ἐκχύσω πνοήν. "Ἴδε, εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσω· μ' ἐγκαταλείπουσιν αἱ δυνάμεις καὶ ἔχω ἀνάγκη μακρᾶς ἀναπαύσεως. "Ἄν μείνης ὀλίγον ἔτι ἐνταῦθα, πιθανὸν νὰ μᾶς καταφθάσῃσιν οἱ διῶκταί μας, καὶ τότε. "ὦ! φύγε, τέκνον μου, φύγε δι' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν νευρωδῶν ποδῶν σου. Εἶσαι νέος, πολὺ νέος, καὶ δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ ὑπερασπίσῃς γέροντα πατέρα, καὶ θὰ σὲ αἰσθανθῶ κρεουργούμενον πλησίον μου ὑπὸ τῶν αἰμοβόρων Τούρκων. Παιδί μου, Δῆμε, μὴ δηλητηρίαζε τὰς τελευταίας στιγμᾶς τοῦ πολιοῦ πατρός σου! Φύγε, καὶ σωζόμενος εἰς τὰς πλησίον πόλεις, ἀνδρίζου εἰς ἐκδίκησιν τῶν φονέων μου. "ὦ! Δὲν σὲ βλέπουσιν οἱ χυθέντες ὀφθαλμοί μου, πλὴν αἰσθάνομαι ἐκ τοῦ πιέζοντός με βραχιόνός σου ὅτι νομίζεις προσβολὴν τὰς πατρικᾶς μου ἰκεσίας. "Ὅχι· γνωρίζω ὅτι ἡ μεγάλη σου καρδιά οὔτε σκιὰν ἔχει δειλίας, ἀλλὰ θέλω νὰ φυλάξῃς τὸ σθένος αὐτῆς δι' ἐκείνην, ἣτις πλείονα ἔχει ἀνάγκη. Ἡ πατρίς σὲ προσμένει! Μὴ δίσταζε. "Ὅταν αὕτη προσκαλεῖ, πᾶς δισταγμὸς εἶναι ἔγκλημα. Μὴ φρόντιζε περὶ ἐμοῦ· ἔρρευσε πλέον ὁ θολῶδης ποταμὸς τῆς ζωῆς μου· πρὸς τί νὰ μένω;

ΔΗΜ. (Μετὰ πυρετώδους ἐξάψεως, ἐνεχούσης ποιάν τινα ἀγανάκτησιν). — "Ὅστις τοὺς ὄρκους παραβαίνει, τίμιος δὲν δικαιούται νὰ καλῆται. Χθὲς ἔτι δι' ὄρκου φοβεροῦ μὲ ἠνάγκαζες νὰ φυλάττω τὸ μῖσος κατὰ τῶν

δυναστών μας, καὶ ἔβλεπον τὴν πρεσβυτικὴν σου ὄψιν ζωογονουμένην ὑπὸ πυρὸς ἁγίου τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτός σου. Καὶ ἂν σήμερον εὐμενῆς ὁ Θεὸς μοὶ παρέχη τὴν ἐλπίδα τοῦ μίσους μου νὰ κορέσω τὴν λυσσώδη δίψαν, σὺ πάτερ, μὲ προτρέπεις εἰς φυγὴν δειλοῦ, προδότου τῶν καθηκόντων του; Καὶ ἂν γλυκὺν τὸν θάνατον εὕρω πλησίον σου, τί ἄλλο πράττω τότε ἢ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων μου πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς; Διότι δὲν προδίδω τὴν πατρίδα ὅταν κατορθώσω νὰ διασώσω τὸν πρωταγωνιστήσαντα εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς. Ἄλλ' ὄχι, πάτερ μου, ἄλλη σκέψις καὶ ἄλλος πόθος τὴν καρδίαν σου φλέγει καὶ τὸν νοῦν σου ἀποπλανᾷ, ἢ δὲ πρόφασίς σου τῶν πρὸς τὴν πατρίδα χρεῶν μου, ἀναγνωρίζω ὅτι εἶναι πρόσχημα τοῦ υἱοῦ σου φίλτρου. Δεκαοκτὼ ἀνοίξεις ἐστόλισαν τὸ μαρμαῶδες δένδρον τοῦ βίου μου, καὶ ὅμως. Αἱ! Πάσχω σκεπτόμενος ὅτι ἔρρευσαν ἄδοξοι ἐν τῇ ξενητείᾳ. Κρῖμα! Ἐντρέπομαι καὶ δὲν τολμῶ ν' ἀτενίσω τὸν ἐν ταῖς μάχαις τυφλωθέντα πατέρα μου· καὶ σήμερον ζητεῖς νὰ ὑποχωρήσω πάλιν πρὸ τοῦ κινδύνου; (Ἐναγκαλιζόμενος τὸν πατέρα του) Πάτερ μου, δακρύεις; Σ' ἐπύκρانا ἴσως;

ΤΙΜ. — Δός μου τὴν κεφαλὴν σου τὴν νεαράν, ἐδῶ, πλησίον μου νὰ σ' ἀσπασθῶ. Υἱέ μου, σὲ ἠδίκησα. . . μὲ παρέφερον ἢ στοργή μου. "Ω! Δὲν ἀμφέβαλλον περὶ σοῦ! (Μετὰ στιγμιαίαν σιγὴν). Τὸ ψῦχος ἐγένετο ἐπαισθητὸν καὶ εἰκάζω ὅτι ἐπῆλθεν ἡ νύξ· κρυώνεις, Δῆμε;

ΔΗΜ. (Ἀποβάλλων τὸν μανδύαν του καλύπτει δι' αὐτοῦ τοὺς ὤμους τοῦ πατρός του). — Ἐγώ; ποσῶς. Ἡ ὥρα πλὴν παρῆλθε, πάτερ μου, καὶ τῆς νυ-

κτός ὁ ἐρεβώδης πέπλος καθίστησιν ἀμφιβόλους τὰς μορφὰς τῶν ἀντικειμένων. . . . Ἐκεῖ μακρόθεν νομίζω ὅτι βλέπω ἀνθρώπους ταχέως πρὸς ἡμᾶς ἐρχομένους. Ἴδου αὐτοὶ πλησιάζοντες· ἀλλὰ φαίνονται ἔχοντες κακὰς προθέσεις. Πάτερ, ῥίφθητι ταχέως πρηνῆς. . . Εἰσὶ Τούρκοι ποιμένες, οἵτινες ἔλαβον εἶδησιν τῆς διαβάσεώς μας. Ἴδου διὰ τῶν ὄπλων των σκοπεύουσιν ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ παμμεγέθης οὗτος λίθος ἄς χρησιμεύσῃ ὡς προμαχὼν ἀμύνης. Εἰσὶ τρεῖς καὶ εἴμεθα δύο, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς νίκης μας!

ΤΙΜ. (Πυρετωδῶς διὰ τῶν χειρῶν του ἐρευνᾷ ἐπὶ τῆς ὀσφύος τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀποσπάσας τὴν μάχαιραν ἐκείνου, γονυπετῆς ὀπισθεν τοῦ λίθου φαίνεται καρτερικῶς προσμένων). — Δῆμε, γενναιότης καὶ φρόνησις! Μὴ ἐκτίθεσαι· ἐδῶ ὀπισθεν τοῦ λίθου τούτου ἀμύνου ἀσφαλῶς. Μὴ φρόντιζε περὶ ἐμοῦ· πρὶν μ' ἐγγίσωσιν αἱ μιαραὶ τῶν ἀπίστων χεῖρες, ἢ ψυχὴ μου θὰ χλευάζῃ αὐτοὺς ἄνωθεν.

ΔΗΜ. — Τοῦ Τιμοθέου ὁ υἱὸς πῶς ν' ἀποθνήσκῃ πιστεύω ὅτι γνωρίζει. Αἶ! Τούρκοι, λύκος ξεσχίζει τὸ ποίμνιον τῶν προβάτων σας. Στρέψατε καὶ ἴδετε, διότι εἶναι κρῖμα νὰ πληγῆτε εἰς τὰ στήθη. Ναί! Οὔτω, κύψατε, στραφῆτε, τώρα! . . . (Καὶ κρότος ξηρὸς ἠκολούθησε τὴν λάμψιν τοῦ πυροβόλου του). Χὰ, χὰ, χὰ! τὴν σφαῖράν μου ἐδέχθη ὁ εἰς πυρώδη εἰς τοὺς γλουτοὺς, καὶ τὴν ἑτέραν χεῖρά του ἐπωδύνως ἐπ' αὐτῶν στηρίζων, διὰ τῆς ἄλλης ἴλεων κράζει τὸν Ἀλάχ του! (Ζητεῖ καὶ αὐθις νὰ πληρώσῃ τὸ πυροβόλον του, ἀλλὰ παρατηρεῖ ἐκπληκτος τὴν συμφορὰν του διττὴν. Τοῦ μὲν πυροβόλου του ἐρράγη ὁ σωλὴν καὶ τῆς εὐωνύμου του αἱ φλέβες ἐκόπησαν περὶ τὸν καρπὸν· ἀφθονον δὲ τὸ αἷμα ἐκηλίδου τὴν φουστανέλλαν του. Ἀλλὰ τῆς

συμφορᾶς του ταύτης τὸ δεινὸν ἀποκρύπτει ἀπὸ τοῦ πατρὸς του καὶ σύρων τὴν βαρεῖαν σπάθην του, στεροῶς ὀχυροῦται πρὸ αὐτοῦ.)

TIM. — Δῆμε, ποῦ εἶσαι;

ΔΗΜ. — Ἀναμένω τοὺς ἐχθρούς μας, πλησιάσαντας ἤδη.

TIM. — Πλὴν πυροβόλει! Τί μένεις;

ΔΗΜ. — Λυποῦμαι τὴν πυρίτιδα.

TIM. — Ἡ σκώπτεις, ἢ ἀπευκταίου εἶσαι θῦμα. Ἡ τόση γαλήνη σου τὸ μαρτυρεῖ τρανωῶς.

ΔΗΜ. — Αἶ! Ἴσως καὶ τὰ δύο, πλὴν μὴ φοβοῦ. Τὸ βάρος τῆς σπάθης μου ζυγίζει πληθὺν Τούρκων.

TIM. — ὦ! Δυστυχῆς ἐγώ! Ἐγενόμην παραίτιος τῆς συμφορᾶς σου.

ΔΗΜ. — Εἰπέ μᾶλλον τῶν πόθων μου. Ἄλλ' ἰδοὺ ἔφθασαν καὶ μὴ κινουῦ. ὦ! Ἄν εἶχον μίαν ἔτι σφαῖραν!

ΣΚΗΝΗ II

οἱ ἄνω καὶ ANNA.

ANNA. — Ἴδου αὐτή. (Ἐφώνησεν ὀπισθὲν του καὶ πῦρ ἐχύθη ἀπὸ τοῦ πυροβόλου της).

ΔΗΜ. — Ἄννα!!!

ANN. — Αἶ! Ναι, ἐγώ!

ΔΗΜ. — Φυλάχθητε, πρὸς Θεοῦ!

ANN. — Πῶς; Δὲν βλέπεις ὅτι ὁ εἷς ἔλαβεν ἤδη τὴν τύχην τοῦ πρώτου;

ΔΗΜ. — Ἄννα! Ὁ σωτήρ μου!

ANN. — ὦ! Ἄφες τὴν γλῶσσαν ταύτην. Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ τρίτος κατέρχεται ἀνατρεπόμενος ὡς λα-

γῶδες τῆς ῥάχους τὸ κατωφερές. Αἶ! Τοῦρκε, ταχὺ κίνει τοὺς πόδας ἢ ἀρωγὸς βραδέως θὰ ἔλθῃ ὁ προφήτης σου! (Ἐκπυρσοκροτεῖ τὸ δεύτερον τὸ πυροβόλον τῆς). Κοιμοῦ τώρα βάθως· ἡ δρόσος τῆς νυκτὸς θὰ σοὶ φέρῃ γλυκὺ ὄνειρον.

ΔΗΜ. ὦ Ἄννα, υπέκλεψας τὸ γέρας τῆς ἀνδρείας μου καὶ κατέστησας δύσκολον τὴν θέσιν μου πρὸς τὸν πατέρα μου. Τί νὰ εἶπω;

ΤΙΜ. (Ζητῶν διὰ τῶν χειρῶν τὴν Ἄνναν). — Σὺ, Ἄννα, ἐδώ καὶ σώτειρα! Ἐλθὲ, κόρη μου, νὰ σ' ἀσπασθῶ.

ANN. — Ἀσπάσθητι, πάτερ, τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον τοῦ υἱοῦ σου, οἵτινες εἴλκυσαν τὴν Ἄνναν εἰς ἀνίχνευσίν του. ὦ! λησμονεῖ ταχέως ὁ Δῆμος!

ΔΗΜ. — ὦ! Μὴ μὲ ἀδίκει, Ἄννα! Ἴδε τίς ἡ ἀντερᾶστριά σου. Ζηλεύεις τὸν πατέρα μου;

ANN. — Εὐδαίμων εἶσαι, Δῆμε! Νὰ ἡτύχουν καὶ ἐγὼ τοῦ πατρός μου ν' ἀπεσώθουν μικράν, μίαν ἀπειλὴν τῆς ἀθλίας τύχης του· ἢ φίλον ἓνα τῆς καρδίας μου νὰ εἶχον ὅπως μοὶ δωρῇ μικράν τινα φροντίδα εἰς τοῦ κόσμου τὴν πολυτάραχον δίνην! (δακρύνουσα) Ἄλλ' εἶμαι ἀνίκανος νὰ ἐμπνεύσω καὶ ἐλαχίστην συμπάθειαν.

ΔΗΜ. (Περιπαθῶς φέρων αὐτὴν μακρὰν τοῦ πατρός του) — Ἐν σου δάκρυ τῆς ψυχῆς μου ἐπαυξάνει τὴν ὀδύνην. Κλαίεις καὶ ἡ ἐκβλύζουσα τῶν ὀφθαλμῶν σου λάβρα, πυρίνη σπαράσσει τῆς καρδίας μου τὰ βάθη. Ἄφες με τοὺς γλυκεῖς σου ν' ἀπαλείψω ὀφθαλμοὺς· ἄφες με ν' ἀπορροφήσω τὴν πηγὴν τῶν δακρῦν σου. Ἐπταίσα; δὲν τὸ γνωρίζω· ὅταν τὸν κίνδυνον εἶδον ἐπαπειλοῦντα τὰ τιμαλφέστερά μου ἐπὶ γῆς, ἰλιγγίασα· ἔδυσε τῆς κρίσεώς μου ὁ διαυγῆς ἀστὴρ καὶ σκο-

τοδινιῶν ἤρπασα ἐπ' ὤμων τὸν ἀσθενῆ τυφλὸν πατέρα μου! (Μετὰ λυγμῶν καὶ πάθους) "Ἐτρεξα, ἐπήδησα, κατέρριψα τὰ προστυχόντα, . . . ἤμην τρελλός. Πῶς μέχρις ἐδῶ ἀνῆλθον, ἀγνοῶ· ἔχει ἡ ψυχὴ παραφοράς, καθ' ἃς τὸ λογικὸν ἀπρακτεῖ, καὶ τὴν φωνὴν μόνον ἀκούομεν, ἥτις τὰ βάθη μᾶλλον τῆς καρδίας συγκινεῖ. Ἐλησμόνησα τὰ πάντα, ἐμὲ αὐτόν· ἐν μόνον εἶδον καὶ τούτου ἠσθάνθην τὴν ἐπώδυνον ἐπίδρασιν βαθέως εἰς τὴν καρδίαν μου, ὅτι ὁ πατήρ μου ἀπόλλυται, ἐὰν μὴ ἀρωγὸς γενναῖος προσέλθω ἐν καιρῷ. Πῶς τῆς μορφῆς σου ἐσβέσθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἢ ἐκέτις εἰκῶν, δὲν δύναμαι νὰ κρίνω! "Ἄν ἔπτασσα, ἂν δυσμενῆς ἡ ψυχὴ σου πρὸς με ἐγένετο, δύνασαι νὰ μὲ μισῆς. Σιωπᾶς ἔτι;

ANN. — "Ἄφες με νὰ σιωπῶ ὅταν ἡ γλῶσσα οὐδὲν τῶν ὄσων αἰσθάνομαι νὰ ἐκφράσῃ δύναται. Εἶναι ἡ σιωπὴ μου δεινὴ τῶν αἰσθημάτων μου πλημμύρα· κλαίω πατέρα δυστυχῆ, θανατωθέντα οἰκτρῶς, καὶ ἐραστὴν ἐπιλήσιμονα οἰκτείρω καὶ θαυμάζω· εἶμαι μόνη δυστυχῆς καὶ εὐδαίμων πρὸς τούτοις, διότι σ' ἐπανευρίσκω. Φέρω τοῦ πένθους βαθεῖαν τὴν πληγὴν καὶ ὅμως εὐτυχῶ! Νὰ κλαίω ἢ νὰ χαίρω δὲν γνωρίζω ἀκόμη. Πλὴν ὠχρίᾳς, τί ἔχεις πρὸς Θεοῦ;

ΔΗΜ. Ἄπλη σπονδὴ τοῦ ἔρωτός μου . . . ἀμυχή ἐξ ἀτυχίας (λειποθυμεῖ).

ANN. (Ὑποστηρίζουσα αὐτόν, αἰσθάνεται τὴν ὑγρότητα τοῦ αἵματός του, ῥέοντος ἔτι ἀφθόνως ἐκ τοῦ τραύματός του, καὶ περιδέουσα αὐτὸ ἐπιμελῶς καλεῖ τὸν Τιμόθεον) — Πάτερ μου, ἐλθέ! Ἄπλη λειποθυμία κατέλαβε τὸν Δῆμον· ἀλλ' ἰδοὺ συνέρχεται.

TIM. — Ἀνδρίζου. Δῆμε!

ΔΗΜ. — Ἐλαφρὰ σκοτοδίνη ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς μου.

ANN. (Ὑποστηρίζουσα αὐτὸν, ἀνεγείρει) — Πῶς ἔκρυπτες, Δῆμε, τὸ τραῦμά σου; Ἄλλ' ἰδοὺ σὺ εὖ ἔχων· ἤδη ἄγωμεν εἰς εὖρεσιν ἀσύλου, διότι ἐπῆλθεν ἡ νύξ πλέον.

ΔΗΜ. — Ἄγωμεν! Δός μοι τὴν χειρὰ σου πάτερ, καὶ σὺ, Ἄννα, ἐλθέ παρὰ τὸ πλευρόν μου· Ἡ νύξ προστατεύει τὴν φυγὴν μας. Ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ νεφελοστεφοῦς Ταυγέτου, καὶ αὐριον ἅμα τῇ ἠοῖ πυρὰ μεγάλη θ' ἀναφλέξῃ τὰ χωρία τῶν ἐχθρῶν. Ἦκουσα ὅτι στρατὸς γενναίων μαχητῶν ὑπὸ τὸν Κολοκοτρῶνην θέλει κατακλύσει τὴν Πελοπόννησον. Ἄγωμεν! Μία φωνὴ ἀκούεται ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος καὶ αὕτη ἔχει ἰσχυρὰν ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων τῆς. Ἡ φωνὴ αὕτη συνταράσσει τὰ θεμέλια φοβεροῦ κολοσσοῦ, ὅστις ταχέως θὰ καταπέσῃ. Ἀκούετε; Ἀντηχεῖ βαθέως εἰς τὴν καρδίαν μου. Πάτερ, Ἄννα, ἐλθετε· ἡ φωνὴ μᾶς καλεῖ· **ἀναστήτω ἡ πατρίς!!!**

Νοέμβριος 1885.

ΣΤΕΦ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

